

Byla C-507/19

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2019 m. liepos 3 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Bundesverwaltungsgericht (Vokietija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. gegužės 14 d.

Atsakovė, apeliantė ir kasatorė:

Vokietijos Federacinė Respublika

Pareiškėjas, kita apeliacinio proceso šalis ir kita kasacinio proceso šalis:

XT

Pagrindinės bylos dalykas

Ipsa facto pabėgėlio statuso suteikimas pagal *AsylG* 3 straipsnio 3 dalies antrą sakinį

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto išaiškinimas;
SESV 267 straipsnis

Prejudiciniai klausimai

1. Į ką reikia atsižvelgti pagal teritorinę aprėptį vertinant, ar palestiniečiui be pilietybės JTPDO apsaugos ar paramos teikimas nutrūko, kaip tai apibrėžta Direktyvos 2011/95/ES 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrame sakinyje – vien į konkrečią veiklos teritoriją (Gazos Ruožas, Jordanija, Libanas, Sirija, Vakarų Krantas), kurioje asmuo be pilietybės iš tikrųjų gyveno prieš išvykdamas iš

JTPDO mandato teritorijos (šiuo atveju – Sirijos), ar ir į kitas JTPDO mandato teritorijai priklausančias veiklos teritorijas?

2. Jei turi būti atsižvelgiama ne tik į veiklos teritoriją prieš išvykstant: ar visada ir nepriklausomai nuo kitų sąlygų turi būti atsižvelgiama į visas mandato teritorijos veiklos teritorijas? Jeigu ne: ar į kitas veiklos teritorijas turi būti atsižvelgiama tik tuo atveju, jei asmenį be pilietybės su šia veiklos teritorija sieja esminis (teritorinis) ryšys? Ar šiam ryšiui būtina – išvykstant esama arba ankstesnė – įprastinė gyvenamoji vieta? Ar vertinant esminį (teritorinį) ryšį reikia atsižvelgti į kitas aplinkybes? Jeigu taip: kokias? Ar turi reikšmės aplinkybė, ar asmeniui be pilietybės išvykstant iš JTPDO mandato teritorijos pagrįstai įmanoma atvykti į atitinkamą veiklos teritoriją?

3. Ar asmuo be pilietybės, išvykstantis iš JTPDO mandato teritorijos dėl to, kad faktinės gyvenamosios vietos veiklos teritorijoje jaučiasi labai nesaugus, o JTPDO neturi galimybės suteikti jam toje teritorijoje apsaugos ar paramos, turi galimybę *ipso facto* pasinaudoti Direktyvos 2011/95/ES 12 straipsnio 1 dalies a punkto antro sakinyje numatyta apsauga ir tuo atveju, jei jau atvyko į šią veiklos teritoriją, nors savo ankstesnės gyvenamosios vietos teritorijoje nesijautė labai nesaugus, o pagal sienos perėjimo laikotarpiu buvusias sąlygas negalėjo tikėtis pasinaudoti JTPDO apsauga ar parama veiklos teritorijoje, į kurią vyko, ir artimiausioje ateityje turėti galimybę grįžti į savo ankstesnės gyvenamosios vietos veiklos teritoriją?

4. Ar svarstant klausimą, ar asmeniui be pilietybės *ipso facto* pabėgėlio statusas negali būti suteiktas, nes išvykus iš JTPDO mandato teritorijos nebetenkinamos Direktyvos 2011/95/ES 12 straipsnio 1 dalies a punkto antro sakinio sąlygos, reikia atsižvelgti tik į paskutinės įprastinės gyvenamosios vietos veiklos teritoriją? Jeigu ne: ar papildomai reikia atitinkamai atsižvelgti į teritorijas, į kurias turi būti atsižvelgiama pagal 2 punktą nustatant išvykimo laiką? Jeigu ne: kokiais kriterijais remiamasi nustatant teritorijas, į kurias turi būti atsižvelgiama priimant sprendimą dėl prašymo? Ar išnykus Direktyvos 2011/95/ES 12 straipsnio 1 dalies a punkto antro sakinio sąlygoms (valstybinės arba iš dalies valstybinės) institucijos turi būti pasirengusios priimti (atgal) asmenį be pilietybės atitinkamoje veiklos teritorijoje?

5. Tuo atveju, jei lemiamą reikšmę turi paskutinės įprastinės gyvenamosios vietos veiklos teritorija, kiek tai susiję su tenkinamomis arba išnykusiomis sąlygomis pagal Direktyvos 2011/95/ES 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį: kokiais kriterijais vadovaujамasi grindžiant įprastinę gyvenamąją vietą? Ar buvimas šalyje turi būti teisėtas, turint gyvenamosios vietos valstybės leidimą gyventi? Jeigu ne: ar veiklos teritorijos atsakingos institucijos turi bent sąmoningai toleruoti atitinkamo asmens be pilietybės buvimą šalyje? Jei taip: ar atsakingoms institucijoms turi būti žinoma apie konkretaus asmens be pilietybės buvimą, ar pakanka, jei institucijos sąmoningai toleruoja šio asmens, kaip didesnės asmenų grupės nario, buvimą? Jeigu ne: ar pakanka vien ilgesnio faktinio buvimo šalyje?

Nurodytos tarptautinės teisės nuostatos

1951 m. liepos 28 d. Konvencijos dėl pabėgėlių statuso (Ženevos konvencija dėl pabėgėlių, toliau – Ženevos konvencija) 1 straipsnio A skirsnis, taip pat D, E ir F skirsniai.

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų 12 straipsnio 1 dalies a punkto pirmas sakiny (toliau – statuso nesuteikimo sąlyga) ir antras sakiny (toliau – statuso suteikimo sąlyga); 2 straipsnio d ir n punktai

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Asylgesetz (Prieglobsčio įstatymas, toliau – *AsylG*) 3 straipsnis („Pabėgėlio statuso suteikimas“), 27 straipsnis („Kita apsauga nuo persekiojimo“), 29 straipsnis („Nepriimtini prašymai“), 77 straipsnis („Teismo sprendimas“).

Nurodyta Teisingumo Teismo jurisprudencija

2018 m. liepos 25 d. Sprendimas *Alheto* (C-585/16, ECLI:EU:C:2018:584, 7, 86, 92, 110 ir paskesni punktai, 127, 131 ir paskesni punktai, 140 punktas);

2012 m. gruodžio 19 d. Sprendimas *El Kott ir kt.* (C-364/11, ECLI:EU:C:2012:826, 49–51 punktai, 52, 54, 58–65 punktai, 75–77 punktai ir 81 punktas);

2010 m. birželio 17 d. Sprendimas *Bolbol* (C-31/09, ECLI:EU:C:2010:351, 44 ir 51 punktai).

Bylos aplinkybių ir proceso santrauka

- 1 Damaske gimęs pareiškėjas yra pilietybės neturintis palestinietis. Jis prašo suteikti jam *ipso facto* pabėgėlio statusą pagal *AsylG* 3 straipsnio 3 dalies antrą sakinį. Pareiškėjas nurodė, kad 2015 m. gruodžio mėn. atvyko į Federacinės Respublikos teritoriją. 2016 m. vasario mėn. pradžioje jis pateikė prašymą dėl prieglobsčio suteikimo. Per išklusymą pareiškėjas patikslino, kad nuo 2013 m. spalio mėn. iki 2015 m. lapkričio 20 d. dirbo Libane atsitiktinius darbus. Negavęs leidimo, suteikiančio teisę pasilikti Libane, ir Libano saugumo pajėgoms pradėjus „juos“ siųsti atgal į Siriją, jis ten grįžo. Iki išvykimo 2015 m. lapkričio mėn. pabaigoje buvo apsistojęs Kudsajoje (Sirija). Jo šeima ir toliau ten gyvena. Pareiškėjas išvyko iš Sirijos dėl karo. Jis bijo, kad grįžęs į Siriją bus sulaikytas.

- 2 2016 m. rugpjūčio 29 d. sprendimu *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Federalinė migracijos ir pabėgėlių tarnyba) suteikė pareiškėjui papildomos apsaugos statusą. Likusią prieglobsčio prašymo dalį ji atmetė.
- 3 2016 m. lapkričio 24 d. sprendimu *Verwaltungsgericht* (administracinis teismas) įpareigojo atsakovę pripažinti pareiškėjo pabėgėlio statusą. Grįsdamas šį sprendimą, teismas nurodė, kad pareiškėjui gresia persekiojimas, kaip tai suprantama pagal *AsylG* 3 straipsnį.
- 4 Nagrinėjant bylą apeliacine tvarka pareiškėjas pateikė Jungtinių Tautų Paramos ir darbo agentūros Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (*United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East*, toliau – JTPDO) registracijos liudijimo kopiją, kurią jau buvo pateikęs per išklausymą federalinėje tarnyboje. Pagal „Family Registration Card“ jis buvo registruotas kaip šeimos narys Jarmuke (pietinėje Damasko dalyje esanti stovykla).
- 5 2017 m. gruodžio 18 d. sprendimu *Oberverwaltungsgericht* (Apeliacinis administracinis teismas) atmetė atsakovės apeliacinį skundą dėl *Verwaltungsgericht* sprendimo. Grįsdamas šį sprendimą teismas nurodė, kad pareiškėjas, kaip palestinietis be pilietybės, yra pabėgėlis *AsylG* 3 straipsnio 3 dalies antro sakinio prasme. Pareiškėjui buvo taikoma JTPDO apsauga. Taip pat nėra pagrindo atsisakyti suteikti jam statusą nesant apsaugos poreikio, nes JTPDO apsaugos teikimas nutrūko dėl priežasčių, nepriklaususių nuo jo valios. Jis jautėsi labai nesaugus išvykdamas iš Sirijos. Pareiškėjo išvykimas dėl neišvengiamų priežasčių, nepriklaususių nuo jo valios, nelaikytinas savanorišku. Tai rodo aplinkybė, kad jam buvo suteikta papildoma apsauga. Išvykimo metu jis neturėjo galimybės pasinaudoti apsauga kitoje JTPDO veiklos teritorijoje. Jordanija ir Libanas jau iki pareiškėjo išvykimo iš Sirijos uždarė sienas joje esantiems Palestinos pabėgėliams.
- 6 Grįsdama savo kasacinį skundą, atsakovė nurodo, kad būtina išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto antras sakinys negali būti taikomas tuo atveju, kai palestinietis be pilietybės, kuriam suteikiama JTPDO apsauga ar parama, ilgesnį laikotarpį gyvena kitoje JTPDO veiklos teritorijoje, o ne toje, kurioje jam anksčiau buvo teikiamos agentūros paslaugos, ir dabartinės gyvenamosios vietos veiklos teritorijoje nesiekia JTPDO apsaugos ar paramos.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

Pareiškėjo prašymas suteikti prieglobstį nėra nepriimtinas remiantis „pirmosios prieglobsčio šalies“ kompetencija

- 7 Pareiškėjo prieglobsčio prašymas nėra nepriimtinas pagal *AsylG* 29 straipsnio 1 dalies 4 punktą. Taip būtų tik tokiu atveju, jei vėl įsileisti užsieniečių pasirengusi valstybė, kuri nėra Europos Sąjungos valstybė narė, būtų laikoma kita trečiaja šalimi pagal *AsylG* 27 straipsnį. Šiomis *AsylG* nuostatomis Vokietijos įstatymų

leidėjas įgyvendino pirmosios prieglobsčio šalies koncepciją pagal 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos 35 straipsnį. „Kita trečiaja šalimi“, kaip tai suprantama pagal *AsylG* 29 straipsnio 1 dalies 4 punktą, siejamą su 27 straipsniu, arba „pirmąja prieglobsčio šalimi“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/32 35 straipsnį, gali būti tik ta valstybė, kurios teritorija yra nesutampa su valstybe, kurioje pareiškėjas nuolat gyvena.

- 8 Nepriimtino sąlyga pagal *AsylG* 29 straipsnio 1 dalies 4 punktą netenkinama: jei pareiškėjo paskutinė įprastinė gyvenamoji vieta prieš jam išvykstant iš JTPDO mandato teritorijos buvo Libane, ši šalis, kaip įprastinės gyvenamosios vietos valstybė, nebūtų laikoma trečiaja šalimi. Tokia šalimi taip pat negalėtų būti laikoma Sirija, nes ir tuo atveju, jei pareiškėjui Sirijoje negrėstų persekiojimas, 2015 m. lapkričio mėn. pabaigoje šioje šalyje dėl karą primenančios situacijos nebuvo užtikrinamos priimtinos gyvenimo sąlygos. Jei pareiškėjo paskutinė įprastinė gyvenamoji vieta būtų buvusi Sirijoje, Libanas negalėtų būti laikomas kita trečiaja šalimi arba pirmąja prieglobsčio šalimi, nes pareiškėjas po išvykimo iš Sirijos 2015 m. lapkričio mėn. pabaigoje nebegyveno Libane.

Prašymo suteikti prieglobstį pagrindumas tuo atveju, jei pareiškėjui „ipso facto“ turi būti suteiktas pabėgėlio statusas

- 9 Prieglobsčio prašymas byloje būtų tenkinamas, jei a) būtų tenkinamos Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių 1 straipsnio D skirsnio pirmame ir antrame sakiniuose, Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto pirmame ir antrame sakiniuose arba šias direktyvos nuostatas įgyvendinančio *AsylG* 3 straipsnio 3 dalies pirmame ir antrame sakiniuose nustatytos sąlygos ir b) nebūtų pagrindo nesuteikti statuso, kaip tai apibrėžta Ženevos konvencijos 1 straipsnio E ir F skirsniuose, Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies b punkte ir 2 ir 3 dalyse ir šias direktyvos nuostatas įgyvendinančio *AsylG* 3 straipsnio 2 dalyje.
- 10 Pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnio pirmą sakinį ši Konvencija netaikoma asmenims, kurie šiuo metu naudojami kitų Jungtinių Tautų Organizacijos institucijų ar organizacijų, išskyrus Jungtinių Tautų Organizacijos pabėgėlių reikalų vyriausiąjį komisarą, gynyba ar parama. Jei tokia gynyba ar parama dėl kokios nors priežasties buvo nutraukta galutinai nesureguliuavus tokių asmenų padėties pagal atitinkamas Jungtinių Tautų Organizacijos Generalinės Asamblėjos priimtas rezoliucijas, šie asmenys pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnio antrą sakinį *ipso facto* įgyja šioje Konvencijoje numatytas teises. Statuso nesuteikimo sąlyga Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnio pirmame sakinyje ir statuso suteikimo sąlyga Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnio antrame sakinyje sudaro visumą ta prasme, kad tik įvykdžius abiejų nuostatų dalių taikymo reikalavimus atsiranda galimybė taikyti Ženevos konvenciją.
- 11 Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto pirmame sakinyje nustatyta, kad trečiosios šalies piliečiui arba asmeniui be pilietybės pabėgėlio statusas

nesuteikiamas, jeigu jam taikomas Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnis, susijęs su apsauga ar parama, kurią teikia Jungtinių Tautų organai ar agentūros, išskyrus Jungtinių Tautų pabėgėlių reikalų vyriausiąjį komisarą. Pagal Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį, kai dėl bet kokios priežasties tokios apsaugos ar paramos teikimas nutrūksta, o tokių asmenų padėtis nėra galutinai išspręsta pagal atitinkamas Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtas rezoliucijas, tie asmenys *ipso facto* turi teisę pasinaudoti šioje direktyvoje numatytomis lengvatomis.

- 12 Kiek tai susiję su pareiškėju, nėra nesuteikimo pagrindų pagal Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies b punktą ir 2 ir 3 dalis. Be to, pareiškėjas atitinka statuso nesuteikimo sąlygas, nustatytas šios direktyvos 12 straipsnio 1 dalies a punkto pirmame sakinyje.
- 13 JTPDO yra viena iš minėtose nuostatose nurodytų organizacijų ir Jungtinių Tautų institucijų. Konkreti alternatyvių globos formų „apsauga“ ir „parama“ reikšmė nustatoma pagal laikantis įgaliojimų vykdomą JTPDO veiklą. Lemiamas veiksnys yra tai, ar atitinkamas asmuo priklauso kategorijai asmenų, kurių globos įgaliojimus JTPDO atitinkamai prisiėmė. Taip yra bet kuriuo atveju kalbant apie asmenis, kurie, kaip šioje byloje pareiškėjas, yra (ir toliau) registruoti JTPDO kaip Palestinos pabėgėliai. Toks aiškinimas atitinka statuso nesuteikimo sąlygos, kuria siekiama užtikrinti, kad Palestinos pabėgėliais visų pirma pasirūpintų JTPDO, o ne susitariančiosios valstybės ir ypač ne arabų valstybės, prasmę ir tikslą.
- 14 Statuso nesuteikimo sąlyga taikoma tik tiems asmenims, kurie faktiškai naudojami JTPDO pagalba. Šios nuostatos turi būti aiškinamos siaurai. Pagrindas nesuteikti pabėgėlio statuso numatytas ne tik asmenims, kuriems šiuo metu teikiama JTPDO parama, bet ir asmenims, kurie šia parama iš tikrųjų pasinaudojo prieš pat pateikdami prašymą suteikti prieglobstį valstybėje narėje.
- 15 Pareiškėjas naudojo JTPDO apsauga ar parama prieš pat pateikdamas prašymą suteikti prieglobstį, nes, kaip nurodyta jo „Family Registration Card“, buvo registruotas kaip šeimos narys Jarmuke (pietinėje Damasko dalyje esanti stovykla).
- 16 Be prejudicinių klausimų išaiškinimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas negali įvertinti, ar pareiškėjo asmuo atitinka statuso suteikimo sąlygas pagal Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį.
- 17 Statuso suteikimo sąlyga siekiama išvengti apsaugos trūkumų. Taigi, iš esmės nelieka galimybės nepripažinti asmens Europos Sąjungoje pabėgėliu Konvencijos tikslais, jei JTPDO apsaugos ar paramos teikimas šiam tarptautinės apsaugos Sąjungoje prašančiam asmeniui nutrūko. Tokia prielaida darytina, jei atskirai įvertinus visas reikšmingas aplinkybes paaiškėja, kad kyla didelis pavojus atitinkamo palestiniečio be pilietybės asmeniniam saugumui, o JTPDO, kurios paramos jis prašė, negali užtikrinti jam gyvenimo sąlygų, kurios atitiktų JTPDO

misiją, todėl šis palestinietis dėl nuo jo valios nepriklausančių aplinkybių yra priverstas išvykti iš JTPDO veiklos teritorijos.

- 18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad siekiant nustatyti, ar tokios apsaugos ar paramos teikimas statuso suteikimo sąlygos prasme dėl kokios nors priežasties nutrūksta, reikia atskirti išvykimo iš JTPDO mandato teritorijos laiką nuo pagal *AsylG* 77 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį reikšmingo laikotarpio. Be to, teismas išvelgia konceptualų skirtumą tarp, viena vertus, JTPDO mandato teritorijos (*Area of Operations*, žr. JTPDO, CERI VII skyriaus C dalis), kaip veiklos teritorijų visumos, ir, kita vertus, atskirų veiklos teritorijų (*Fields of Operation*, žr. JTPDO, CERI VII skyriaus E dalis).
- 19 Prejudiciniu klausimu pirmajame punkte prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas siekia išsiaiškinti, ar vertinant statuso suteikimo išlygos sąlygų buvimą išvykimo iš JTPDO mandato teritorijos dieną pagal teritorinę aprėptį svarbi tik atitinkamo asmens be pilietybės paskutinės faktinės gyvenamosios vietos veiklos teritorija, ar šiuo atžvilgiu į vertinimą reikia įtraukti ir kitas veiklos teritorijas.
- 20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, svarbu vadovautis ne vien atitinkama veiklos teritorija, kurioje asmuo be pilietybės faktiškai gyveno prieš išvykdamas iš JTPDO mandato teritorijos, bet, atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybių visumą, ir kitomis JTPDO mandato teritorijai priklausančiomis veiklos teritorijomis.
- 21 Prejudiciniais klausimais antrajame punkte siekiama išsiaiškinti, kokiomis sąlygomis kitos veiklos teritorijos įtrauktinos į vertinimą ir ar tenkinamos statuso suteikimo išlygos sąlygos, jei bet koku atveju neturi būti remiamasi bendrai visa mandato teritorija.
- 22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, be paskutinės faktinės gyvenamosios vietos veiklos teritorijos, taip pat reikia atsižvelgti į tas veiklos teritorijas, su kuriomis asmenį be pilietybės prieš jam išvykstant iš JTPDO mandato teritorijos siejo esminis ryšys.
- 23 Palestiniečiui be pilietybės gali būti nurodoma kreiptis dėl apsaugos ar paramos suteikimo kitoje, o ne paskutinės faktinės gyvenamosios vietos veiklos teritorijoje tik su sąlyga, kad jį su šia teritorija sieja minėtas esminis ryšys. Toks ryšys gali būti grindžiamas paties asmens ankstesniu buvimu šioje teritorijoje arba gali būti susijęs ir su kitomis aplinkybėmis, pavyzdžiui, artimų giminaičių buvimu toje teritorijoje. Be to, palestiniečiui be pilietybės turi būti pagrįstai įmanoma atvykti į šią veiklos teritoriją ir joje apsigyventi. Leidimui atvykti taikoma atitinkamos veiklos teritorijos teisė.
- 24 Tiesa, remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija būtų galima manyti, jog visada ir nepriklausomai nuo užtikrintos faktinės galimybės atvykti turi būti vadovaujama visa mandato teritorija, nes pakanka, kad asmuo faktiškai naudojasi apsauga ar parama JTPDO veiklos teritorijoje, o veiklos teritorijos

- sąvoka – bent Sprendime *Alheto* (7, 131 ir paskesni punktai) – suprantama kaip visa tarpvalstybinė mandato teritorija. Taigi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui kyla klausimas, ar jis teisingai aiškina direktyvą. Šiomis aplinkybėmis taip pat būtina išsiaiškinti, ar esama arba buvusi įprastinė gyvenamoji vieta kitoje veiklos teritorijoje yra sąlyga, leidžianti nurodyti palestiniečiui be pilietybės naudotis JTPDO apsauga ar parama toje teritorijoje.
- 25 Prejudiciniu klausimu trečiajame punkte siekiama išsiaiškinti, ar prielaidai, kad statuso suteikimo sąlygos tenkinamos, taikomi tam tikri apribojimai, jei keičiama buvimo vieta įvairiose veiklos teritorijose.
 - 26 Teisingumo Teismas savo jurisprudencijoje yra išaiškinęs, jog vien aplinkybė, kad tokios JTPDO mandato teritorijos nėra, ar savanoriškas sprendimas iš jos išvykti negali būti laikomi apsaugos ar paramos nutrūkimu (Sprendimo *El Kott ir kt.*, 49 ir paskesni punktai ir 59 punktas). Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, į prejudicinį klausimą trečiajame punkte reikia atsakyti taip, kad Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto pirmame sakinyje įtvirtinta pabėgėlio statuso netaikymo išlyga taip pat taikoma asmeniui be pilietybės, kuris išvyksta iš JTPDO mandato teritorijos dėl to, kad faktinės gyvenamosios vietos veiklos teritorijoje jaučiasi labai nesaugus, o JTPDO neturi galimybės suteikti jam toje teritorijoje apsaugos ar paramos, jei šis asmuo be svarių priežasčių atvyko į šią veiklos teritoriją, nors savo ankstesnės gyvenamosios vietos veiklos teritorijoje nesijautė labai nesaugus, o pagal sienos perėjimo laikotarpiu buvusias sąlygas negalėjo tikėtis pasinaudoti JTPDO apsauga ar parama priimančiojoje veiklos teritorijoje ir artimiausioje ateityje turėti galimybę grįžti į savo ankstesnės gyvenamosios vietos veiklos teritoriją.
 - 27 Prejudiciniais klausimais ketvirtajame punkte siekiama išsiaiškinti, ar vertinant statuso suteikimo išlygos sąlygų buvimą sprendimui priimti svarbiu laikotarpiu (*AsylG* 77 straipsnis) pagal teritorinę aprėptį turi būti vadovaujama vien atitinkamo asmens be pilietybės paskutinės įprastinės gyvenamosios vietos veiklos teritorija, ar šiuo atžvilgiu į vertinimą reikia įtraukti ir kitas veiklos teritorijas.
 - 28 *Ipsa facto* pabėgėlio statuso suteikimui pagal Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį nepakanka vien to, kad JTPDO apsaugos ar paramos teikimas atitinkamam asmeniui nutrūko jam išvykus iš mandato teritorijos. Jam taip pat turi būti neįmanoma grįžti pagal *AsylG* 77 straipsnį reikšmingą – bylą iš esmės nagrinėjančio teismo paskutinio posėdžio arba sprendimo priėmimo – dieną į veiklos teritoriją ir dar kartą pasinaudoti JTPDO apsauga ar parama.
 - 29 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas linkęs manyti, kad vertinant, ar vis dar tenkinamos statuso suteikimo išlygos sąlygos, turi būti atsižvelgiama ne tik į paskutinės įprastinės gyvenamosios vietos veiklos teritoriją, bet ir į tą veiklos teritoriją, su kuria atitinkamą asmenį be pilietybės sieja esminis ryšys. Gali būti, kad toks ryšys atsiranda faktinės, bet (dar) ne įprastinės gyvenamosios vietos atžvilgiu. Ryšys taip pat gali būti grindžiamas kitomis aplinkybėmis, kaip, pavyzdžiui, artimų giminaičių gyvenamąja vieta šioje veiklos

teritorijoje. Atitinkamam asmeniui turi būti pagrįstai įmanoma apsigyventi toje teritorijoje.

- 30 Prejudiciniais klausimais penktajame punkte siekiama išsiaiškinti įprastinės gyvenamosios vietos sąvokos, kuri gali būti svarbi priklausomai nuo atsakymų į kitus prejudicinius klausimus, reikšmę.
- 31 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas linkęs manyti, jog (paskutinės) įprastinės gyvenamosios vietos prielaida ir šiame kontekste reiškia vien tai, kad asmuo be pilietybės atitinkamoje veiklos teritorijoje įkūrė faktinį savo interesų centrą, t. y. apsistojo šioje teritorijoje ne tik laikinai, ir kompetentingos institucijos nėra inicijavusios prieš jį jokių buvimą šalyje nutraukiančių priemonių. Nebūtina, kad apsigyvenimas būtų teisėtas.
- 32 Pagal nacionalinę jurisprudenciją gyvenamoji vieta laikoma įprastine su sąlyga, kad asmuo gyvena atitinkamoje šalyje ne vien laikinai, bet neribotą laiką ir buvimo šalyje pabaiga nėra aiški. Iš objektyvių buvimo šalyje aplinkybių galima spręsti apie tam tikrą tęstinumą ir reguliarumą. Įprastinės gyvenamosios vietos vietovėje turi būti asmens būties centras. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui kyla klausimas, ar įprastinės gyvenamosios vietos šalies apibrėžtis pagal nacionalinės teisės aktus taip pat atitinka Sąjungos teisės sąvoką (žr. Direktyvos 2011/95 2 straipsnio d punktą ir visų pirma n punktą) ir kokią reikšmę ji turi kitiems prejudiciniuose klausimuose paminėtiems aspektams.

DARBINIS VERTINIMAS